

บทคัดย่อ

นายสุวิกรม ลอวี

บทนำ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนสาขาแพทยศาสตร์มีหลายรูปแบบ หนึ่งในกลยุทธ์ที่ได้รับการยอมรับคือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (problem-based learning) ในสาขากุมารเวชศาสตร์ ความรู้และประสบการณ์ด้านการกำกับดูแลสุขภาพเด็กถือเป็นสิ่งสำคัญ ปัญหาการติดยาเสพติดยังเป็นปัญหาที่สำคัญในเชิงการกำกับดูแลสุขภาพเด็กและพบได้บ่อย ในปัจจุบันมีงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในเรื่องการดูแลสุขภาพเด็กอยู่น้อย และยังไม่มีความชัดเจนว่าวิธีการสอนรูปแบบใดที่ได้ผลดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสอนแพทย์ประจำบ้านในเรื่องการดูแลสุขภาพเด็กโดยใช้แนวทาง problem-based learning โดยศึกษาจากปัญหาการติดยาเสพติด

วิธีทำการวิจัย

แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ทุกคนได้เข้าร่วมการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มอย่างกึ่งสุ่ม คือ 1.กลุ่มควบคุม จะได้รับแจกเอกสารเรื่องการเลิกยาเสพติดเพื่อศึกษาด้วยตนเอง 2.กลุ่มทดลอง จะได้รับการสอนด้วยวิธี problem-based learning ในเรื่องการเลิกยาเสพติด วัดผลการศึกษาในคลินิกดูแลต่อเนื่อง โดยผลการศึกษาลึกซึ้งจากลักษณะคำแนะนำที่ผู้ปกครองได้รับจากแพทย์ แบ่งเป็น 1.ได้รับคำแนะนำพร้อมอธิบายวิธีการที่เหมาะสม 2.บอกให้เลิกยาเสพติดแต่ไม่ได้อธิบายวิธีการ 3.ไม่พูดถึงเรื่องการเลิกยาเสพติด ผลการศึกษารองวัดจากความครบถ้วนของคำแนะนำที่ได้รับ คะแนนความพึงพอใจของผู้ปกครอง ความสำเร็จของการเลิกยาเสพติดหลังได้รับคำแนะนำ 1 เดือน และความเห็นของแพทย์ต่อคำแนะนำที่ได้รับ

ผลการวิจัย

สามารถคัดเลือกประชากรเข้าร่วมการวิจัยได้ทั้งหมด 21 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 9 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน ไม่พบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มในลักษณะพื้นฐานยกเว้นอายุของผู้ป่วยและการพยายามให้เลิกยาเสพติดมาก่อน โดยพบว่าผู้ป่วยในกลุ่มทดลองมีอายุน้อยกว่ากลุ่มควบคุม และในกลุ่มควบคุมพบว่ามีอัตราส่วนของประชากรที่เคยพยายามเลิกยาเสพติดมาก่อนสูงกว่า ในกลุ่มทดลองได้รับคำแนะนำพร้อมทั้งอธิบายวิธีการเลิกยาเสพติดจำนวน 8 คนจากทั้งหมด 9 คน (89%) ส่วนในกลุ่มควบคุมได้รับคำแนะนำพร้อมทั้งอธิบายวิธีการเลิกยาเสพติดจำนวน 8 คนจากทั้งหมด 12 คน (67%) จากผลการศึกษาดังกล่าวไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในลักษณะของคำแนะนำที่ได้รับระหว่าง 2 กลุ่ม ($p=0.448$) ไม่พบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มในคะแนนความครบถ้วนของคำแนะนำ จากคะแนนความพึงพอใจพบว่าในประเด็น

คำแนะนำสามารถปฏิบัติได้จริงนั้น กลุ่มทดลองมีแนวโน้มคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยได้คะแนนเฉลี่ย 9.00 คะแนนและ 7.75 คะแนนตามลำดับ แต่ไม่พบว่าความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.196$) ไม่พบความแตกต่างในอัตราความสำเร็จในการเลิกขูดนมหลังได้รับคำแนะนำ 1 เดือน

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานี้ยังไม่พบว่าการสอนแพทย์ประจำบ้านในรูปแบบ problem-based learning ในเรื่องการเลิกขูดนมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้คำแนะนำของแพทย์เมื่อเทียบกับการแจกเอกสารเพื่อศึกษาด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามการศึกษานี้มีข้อจำกัดเนื่องจากประชากรที่ศึกษามีจำนวนน้อย และอัตราการได้รับคำแนะนำและอธิบายวิธีการเลิกขูดนมในกลุ่มที่ศึกษาด้วยตนเองสูงกว่าที่คาดการณ์ไว้ นอกจากนี้การศึกษานี้ยังแสดงถึงผลในระยะสั้นของการสอนแพทย์ประจำบ้านเท่านั้น ดังนั้นควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในอนาคตเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแพทย์ประจำบ้านในเรื่องการเลิกขูดนมโดยศึกษาในประชากรจำนวนมากขึ้นรวมทั้งวัดผลของการสอนในระยะยาวอีกด้วย

Abstract

MR. SUVIKROM LAW

Introduction

There are various teaching strategies in medical education. Problem-based learning is one of the well-accepted teaching methods. Knowledge and experience in child health supervision is one of the essential parts in pediatrics. Prolonged bottle use is an important problem in child health supervision and is still highly prevalent. At present there are very limited data regarding teaching method in child health supervision and there is no proven optimal method. We aimed to study efficiency of teaching pediatric residents in bottle weaning using problem-based learning approach.

Methods

All of the first-year pediatric residents participated in this study. They are quasi-randomized into 2 groups. The control group received a paper about bottle weaning advice & techniques for self-study. The study group was taught about bottle weaning advice & techniques using PBL approach. The outcomes were measured in continuity clinic. Primary outcome was the advice the parents received from residents categorized into 1. advice in details about bottle weaning 2. advice to wean bottle but not in details 3. not mention about bottle weaning. Secondary outcomes were completeness of the advice, satisfaction scores given by the parents, success rate of bottle weaning one month after receiving the advice, and residents' opinion of PBL teaching.

Results

There were 21 subjects enrolled, 9 in study group and 12 in control group. There was no difference in baseline characteristics between 2 groups except that study group had younger age than control group and control group had patients who previously attempted to wean bottle in higher proportion than study group. Eight out of 9 subjects (89%) in the study group received the advice in details about bottle weaning compared to 8 out of 12 subjects (67%) in the control group received the advice in details about bottle weaning. There was no significant difference of the primary outcome between 2 groups ($p=0.448$). There was no significant difference in completeness of the advice. For the satisfaction scores,

study group had the trend toward higher scores in term of practicality compared to control group (9.00 in study group vs 7.75 in control group) but there was no statistically significant difference ($p=0.196$). There was no significant difference in success rate of bottle weaning.

Conclusions

According to this study, there is no evidence that teaching pediatric residents in bottle weaning using problem-based learning approach increased efficiency of parental advice compared to self-study. However this study has limitations including small sample size and the rate of advice given by residents in control group was higher than expected. Moreover this study reflected only short-term outcome. Therefore more study about teaching strategies in bottle weaning and child health supervision should be conducted to clarify optimal teaching method and to measure long-term outcome.